

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 41.

Lýsingaprisur fyri pottreglur: 30 øyr. á forsiðuni, 20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við stórti lýsingum fæst avsláttur í prisinum.

Leygardagin 10. oktober 1936.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið í Porto. Blaðið verður bílagt á posthúsinum, brævsavnarstøðum og skrivstovuni. Telf. 142.

10. árg.

Løgtingið 1936.

Stórar figggjarligar uppgávur, fyrst og fremst at veita tinginum meiri innløgur.

Hitt spennandi landstingsvalið.

Føroya fólk spyr: Hvat ger Føroya lögting?

Hetta sýnir, at Føroya fólk hevur virðing fyri og álit til Føroya lögting. Fólksins hugsan vendir sær meir og meir móti tí almenna sum hinari bjargandi og hjálpanði kraftini. Vónin til bjargingar- og handlu-kraftina hjá tí privata, ið fyri fáum árum stóð í háborg, er fjarandi manna millum. Hin liberalistiska hugsjónin er deyðsdømd. Skeiðt ella rætt, men soleiðis eru viðurskiftini.

Føroya fólk krevur av Føroya lögtingi, krevur at tað tekur sær um reiggj har, ið hitt privata iniciativði ikki orkar, ikki torir, vegna ómegdarbondum ikki sleppur fram at arbeiðis — til virkan, ið er lívsnevrin, lívskraftin í einum hvørjum samfelagi.

Javnaðarmenn hava, síðan teir komu á ting, víst á, at hitt fyrsta, ið er at gera hjá Føroya lögtingi er at veita tinginum innløgur, inntøkur.

Henda hugsan, henda støða, hevur mott andróðri hjá hinum flokkunum. Men viðurskiftini her á landi hava háttad sær soleiðis, at tey hava troðka teir konservativu flokkarnar at ganga tær av javnaðarmonnum ávístu inntøkuleiðir.

I tingsetuni, ið nú er byrjað, verða tingmenn at taka hesi inntøku-uppskot frá javnaðarmonnum til viðgerðar. At døma eftir tingmannastøðuni í eyka-setuni í vár eru vónir fyri, at ein meirluti av lögtinginum vil ganga við til at fremja ymis av hesum uppskotum, fyrst og fremst einkarsola við rúsdrekka og tubbakk.

Taka flokkarnir eina negativa støðu til inntøkumál, vil fólksins snertandi dómur falla harður yvir teir. Tí fólkid vil hava hjálp, og veit, at eingin hjálp er møgulig, tá ið eingi ráðini eru til steiðs. Og vil tað í stóri og stórri tali samtykka og krevja, at Føroya lögting gongur javnaðarmanna inntøkuleiðir.

Ein riðil av sokum eru lagdar inn á tingborð. Búnaðarmenn

og fiskimenn søkja um studning til umleggjan og nýleggjan inn-anfyri vinnulivið. Men hvat kann tingið gera við ongun ráðum, ongun evnum.

Hin 12. skal landstingsmaðurin veljast. Hvør verður tað? Vit vita ikki. Men vónandi fellur valið soleiðis, at tað verður viðvirkandi til smámansins frama her á landi.

Tær radikalt og socialistiskt hugsandi kreftirnar á tingi megu syrgja fyri, at ein socialt radikalt hugsandi maður kemur í landstingið.

Solidaritet eller ...

Da Andelselskabet »Føroya Fiskaexport« den 26. Septb. var dannet, Repræsentantskab valgt og Protokollen med Henviisning til Vedtægter og Arbejdsregulativ underskrevet af de tilstedeværende, maatte alle normalt tæn-kende Mennesker gaa ud fra, at fra det Øjeblik følte Medlemmerne sig bundne til at holde, hvad de havde vedtaget og underskrevet. Kort sagt, de maatte alle føle sig moralsk forpligtet til at staa solidarisk sammen om Andelselskabet, selv om mange maaske nød-tvunget var gaaet med. Det vilde have været i høj Grad upassende, om nogen Mand, udstyret med normale moralske Begreber vilde mistænke Medlemmerne for at ville knibe udenom i den korte Tid, der laa imellem Selskabets Dannelse og dets Træden i Virksomhed. Da saa det ministerielle Bekendtgørelse om Udførselsforbud uden om Andelselskabet umiddelbart bagfeller fremkom; maatte det anses for udelukket, at nogen forsøgte paa at gaa udenom; men saa skete dog det utrolige:

Mens et forelobigt Arbejds-udvalg fra Andelselskabet for-søgte at opnaa antageligt Bud paa Saltfisk til Italien og havde begrundet Haab om at opnaa 32 Øre pr. kg. fremkom der

ganske uventet et Underbud, der medførte, at Prisen blev fixeret til 30 Øre pr. kg. Det viste sig, at dette Bud stammede fra et paa Færøerne meget vel-kendt udenlandsk Firma. Samme velkendte Firma forsøgte nu hurtigt muligt at afkøbe Salt-fisk rundt om paa Øerne, og der var mange, der solgte, ogsaa Medlemmer af Andelselskabet, ja, endog Medlemmer af Repre-sentantskabet. Efter faa Dages Forløb var 1500 Tons Saltfisk gaaet denne høist besynderlige Vej.

Naar man har overvundet Forbudselsen over det skele, maa man komme til at tænke

over det skadelige. Bortset fra denne mildest talt uforstaaelige Handlemaade er der ogsaa sket virkelig pekuniær Skade for Andelselskabet paa flere Tusinde Kroner, idet Medlemmerne har unddraget Selskabet de Ind-tægter, der skulde tjene til at styrke dets Kredit over for Fiske-ribanken, som jo har lovet at yde de nødvendige Laan mod Sikkerhed i Selskabets Garanti-kapital, Grundfond m. m.

Det var alle Medlemmer be-gaaet, at de skulde svare 1 % til Selskabets Grundkapital.

Et Medlem af Føroya Fiskaexport.

Stauning um Føroyar.

I sínari „tróntalu“ við setanina av ríkisdegnum lat statsministari Th. Stauning hesi væl-viljandi orð falla um viðurskiftini í Føroyum:

... Som det vil være Rigs-dagen bekendt, er der i Øjeblik-ket for det færøske Erhvervsliv overordentlig store Vanskelighe-der, der i høj Grad er forværret af Situationen i Spanien, der hidtil har været Hovedmarkedet for det færøske Fiskeris Pro-duktur.

Staten har hjulpet paa For-holdene, saa godt som det har

kunnet lade sig gøre. Men dette er ikke nok. Det bliver derfor Lagtingets Sag at paapege Ret-ningslinjerne, der skal følges. Det ser ud, som om Erhvervs-livet paa Færøerne mangler Evne til at skabe noget nyt. Derfor maa Rigsdagen være ind-forstaaet med at træde hjælpende til, naar Resultatet foreligger paa Lagtinget.

Ein føroyskur víkingur.

Móti vetri fer ein Føroyingur í litlum motor-báti frá Íslandi til Føroya; men ferðin miseydnast vegna illveður, og hann rekur 12 dagar á havinum, áðrenn hann verður bjargaður í Íslandi.

Miðvikudagin frættist, at ein Føroyingur, Sofus Gjoværaa, sum búsettur er í Húsavík í Íslandi, royndi eina ferð haðani til Føroya í litlum motorbáti. Men ferðin miseydnadist. Hann var tó komin so langt, at hann sá oyggjarnar; men tá kom ill-veður, og hann náddi ikki upp land. Hann noyddist tí at halda undan aftur til Íslands men hevði ikki nóg mikla olju til at vinna upp land, og hevur hann ríkið hjálparleysur á havinum í 12 dagar, áðrenn Íslendingar

raktu við hann og bjargaðu honum í Havn. Tá var proviant-urin langt síðani uppi, og maðurin var heilt illa komin.

Tað má sigast, at í slíkum manni, sum móti vetri roynir at sigla millum lond einsamallur á litlum fari, býr dirvi — men hetta mátti verði nakað nógv avgjort kortini.

Sofus Gjoværaa er ættaður úr Havn. Hann hevur í mong ár búið í Húsavík í Íslandi. Bátur hansara er ein lítill súðubygður dekksmotorbátur, til stoddar og

KØDCENTRALEN
TIL 173. KONGEBROEN TIL 173.
Alltid 1. Kl. ungt Oksekød,
Paalæg og Konserver.
En Gros & En Detail.
Bygdeordrer ekspedieres omg.

útsjóndar sum »Brillumaðurin« var. Einaferð áður hevur Sofus Gjoværaa verið mikið umtalaður og róstur av eini langferð, hann gjordi við Íslensku strendurnar.

Á Føroya Løgtingi 1936.

Fiskivinna undir Grønlandi og búseting í Grønlandi.

Winther greiddi frá tí søg- uligu síðuni av málinum.

Harnæst hevði A. Samuel-sen orðið og helt, at tað var ofta klókt at avpassa síni krøv eftir viðurskiftunum. Sum hann kendi Grønlandsmálið, lá tað soleiðis, at jú meir ein kravdi, tess minni ein fekk, og jú meir ein royndi at moderera síni krøv, tess stórri líkindi hevði ein fyri at fáa nakað. Tað, sum tað ráddi um hjá okkum, var at vinna nakað fyri fiskimannin. »Men »Føroya Fiskimannafelag« har været med til at lægge Stene paa Vejen for andre, der har villet fremme Sagen.

Grønlands Styrelse har hen-vendt sig til Amtet om Oplys-ninger. Amtet henvendte sig til F. F., der ikke svarede.

Da F. F. blev rykket, fik man det Svar: Bestyrelsen har ved-taget ikke at svare paa Skrivel-se fra Daugaard-Jensen.

Zachariassen: Tað er ikki rætt av A. Samuel-sen at gera álop á fiskimannafelagið, tí fel-agið ikki svarar á bræv frá Daugaard-Jensen. Hann er ein ringur maður fyri Føroya fiski-menn. Tá Samuel-sen talaði um at ynskja, so má eg siga at tað er ikki nokk at ynskja. Vit megu krevja.

P. Nielsen: Tá stjórn F. F.s ikki vil svara Daugaard-Jensen, so má eg siga, at al-mennur fólkasíður krevur, at ein svarar aftur, tá hann verður spurður. Slíkur atburður gagnar okkum ikki. Ein Grønlandingur kemur til Føroyar við »Ananue«. Latum okkum vóna, at vit koma á tal við Grønlandingar.

Jacob Nielsen: Sjálvandi